

Concursul Național de Dezbateri pentru Liceeni
ARGUMENT – Provocări ale dreptului în secolul XXI
Ediția a VIII-a, 2024

CAZ PRACTIC
Rondon Gamsay v. Gurmandia

1. Gurmandia este un stat mic din Europa de Est, care a devenit în 2015 parte la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și în 2020 membru al Uniunii Europene. Având o populație de aproximativ 5 milioane de locuitori, Gurmandia se confruntă cu serioase dificultăți generate de tranziția către economia de piață și, în general, de adaptarea la contextul european în care recent s-a integrat. Încercând să transforme în atu dezavantajul că pe teritoriul Gurmandiei sunt preponderente zonele rurale, în care se păstrează vechi tradiții culturale, guvernul desemnat în 2020 încearcă să impulsioneze agroturismul. Societatea mai degrabă tradițională a Gurmandiei este, în general, reticentă în a se deschide către străini, de teamă că identitatea și valorile naționale ar putea fi pervertite de contactul cu aceștia. Totuși, turiștii vizitează în număr din ce în ce mai mare noul stat membru al Uniunii Europene, atrași de caracterul arhaic al acestuia, astfel încât, în 2023, impactul turismului în PIB-ul Gurmandiei a fost de 7%, în timp ce media Uniunii Europene a fost de 4,5%. De asemenea, dacă o familie obișnuită din Uniunea Europeană alocă în medie 17,1% din veniturile lunare pentru mâncare și băuturi non-alcoolice și 2,4% pentru băuturi alcoolice și tutun, în Gurmandia aproximativ 30% din veniturile lunare ale unei familii din sunt alocate pentru cele două categorii de cheltuieli cumulate.

2. În primăvara anului 2024, orașul Stroganoff din Gurmandia a fost gazda unui festival internațional de gastronomie, numit „Înapoi la esențe”. Festivalul, care reunește *chef*-i recunoscuți în toată lumea, dar și gospodine din Stroganoff, cuprinde conferințe pe teme culinare, workshop-uri gastronomice, ateliere educaționale pentru copii, tombola și concursuri. Partea cea mai apreciată sunt târgurile cu vânzare în care turiștii pot degusta și apoi achiziționa produsele culinare artizanale locale. Publicitatea făcută evenimentului de către autoritățile locale îl califică drept unul care promovează „practicile culinare ca element de identitate locală și liant intercultural”, prezentând publicului „alimente ecologice, certificate, produse naturale și tradiționale, cu o etichetă curată, dar și alimente instant, carne alternativă și ingrediente inovatoare”. De asemenea, „Înapoi la esențe” se adresează preponderent familiilor, cultivând „gătitul împreună de membrii mai multor generații, pentru care mâncarea reprezintă un reper spiritual, un mod de a face cunoscute, de a transmite și împărtăși identitatea și valorile tradiționale ale Gurmandiei”. Astfel promovat, festivalul este apreciat de numeroase familii cu copii din Stroganoff și din localitățile învecinate, o statistică neoficială indicând, în acest sens, că la ediția din 2024 mai mult de 15% din public a fost format din minori. Pe de altă parte, „Înapoi la esențe” atrage turiști din toată Europa, aducând o semnificativă contribuție economiei locale. Astfel, organizatorii au estimat că la ediția din 2024 peste 2 milioane de euro au fost atrași în Stroganoff, participanții la festival cheltuind nu doar pe bilete de intrare, produse tradiționale sau servicii de cazare, ci și pe transport, vizitarea muzeelor și a obiectivelor turistice locale.

3. Între alți 250 de *chef*-i internaționali și producători locali, la ediția 2024 a festivalului a fost invitat să participe, alături de echipa sa, Rondon Gamsay, cetățean al statului Gourmet, de asemenea membru al Uniunii Europene și vecin cu Gurmandia. Gamsay a devenit cunoscut în toată Europa în decembrie 2023, când, de Crăciun, a lansat prăjitura „Rondon fostă Rhonda”. Bazată pe o veche rețetă secretă a bunicii sale, Rhonda Gamsay, aceasta combină ingrediente de calitate superioară cu un mod de preparare artizanal și i-a adus peste noapte un profit de sute de mii de euro lui Rondon, după ce vloggerii și influencerii au descoperit-o vizitând orașul natal al lui Rondon din Gourmet. Prăjitura „Rondon fostă Rhonda” a avut un succes răsunător și în Gurmandia, reușind să capteze atenția iubitorilor de dulciuri, în ciuda prețului piperat

de circa 100 de lei pentru o porție. Popularitatea sa a dus la formarea de cozi de zeci de metri chiar în fața cofetăriei Mimosa din Stroganoff, unde fanii au așteptat cu răbdare să guste desertul extraordinar.

Pentru a onora memoria excentricei sale bunici și legătura între generații pe care mâncarea o poate crea, Rondon Gamsay și-a făcut apariția în prima zi de târg la propriul stand și și-a vândut prăjitura îmbrăcat cu o fustă scurtă, un top, sandale și pălărie și purtând mănuși albe până la cot. Atrăși de prezența sa, vizitatorii târgului au făcut cumpărături record, s-au fotografiat alături de Gamsay și au împânzit rețelele de socializare cu imagini cu Gamsay și prăjitura sa. Ajunse pe internet, imaginile postate de cumpărătorii entuziaști și laudativi la adresa *chef*-ului și a prăjiturii sale au stârnit, însă, și un val de homofobie și critici, concentrate pe pagina publică a festivalului, creată și gestionată de autoritățile din Stroganoff. În mai puțin de o jumătate de zi, aceasta a înregistrat mii de reacții, de la „E treaba lui cum se îmbracă, dar e hidos”, la „Nu-mi trimit copiii să vadă așa ceva” sau „Nu e ce trebuie să fie! Nu mai ațișați așa ceva, că nu ne face cinste nouă, majorității!”. Pentru că niciun reprezentant al autorităților nu a intervenit pe pagina festivalului, un reporter local s-a deplasat la târg și l-a întrebat pe directorul festivalului culinar de ce un comportament ca al lui Ramsay nu a fost explicit interzis de regulamentul de organizare a evenimentului, fiind evident că el contravine valorilor populației din Stroganoff și din Gurmandia. Directorul a afirmat următoarele: „Regulile festivalului sunt în limitele legii. Cu siguranță nu s-ar putea include prevederi care să te oblighe să te încalți cu pantofi de o culoare sau cu pantaloni nu știu de care. Un astfel de regulament ar fi împotriva Constituției. Nu poți să dai un regulament care nu respectă legislația națională”. La rândul său, primarul din Stroganoff a declarat că „lăsând la o parte șocul de a vedea un bărbat îmbrăcat în haine de femeie, deși e fix același șoc pe care l-au avut bărbații când femeia a trecut la pantaloni, e vorba despre un eveniment profesional. Nu vîi ca de pe câmp la un astfel de eveniment. Nu trebuie să fii îmbrăcat luxos, doar decent”.

4. Pentru a preveni nemulțumirea populației din Stroganoff și a salva festivalul, autoritățile locale i-au interzis lui Rondon Gamsay, printr-o decizie, prezența la eveniment pentru următoarele două zile, au confiscat toate cele 20 de kilograme de prăjitură „Rondon fostă Rhonda” pe care le-au găsit la standul acestuia și i-au aplicat o amendă de 2000 de lei. Absența lui Gamsay i-a nemulțumit însă pe mulți alți vizitatori care își cumpăraseră bilete la festival din dorința de a gusta celebra prăjitură. Pentru a-i liniști, primarul din Stroganoff a anunțat că prăjitura confiscată a fost dusă de autorități la cofetăria Mimosa, unde va fi vândută cu o reducere de 10% tuturor celor care fac dovada achiziționării biletelor la festival, sumele rezultate din vânzare fiind făcute ulterior venit la bugetul local.

5. Rondon Gamsay a atacat la judecătoria din Stroganoff decizia primarului, arătând că faptele autorităților i-au afectat atât reputația, cât și patrimoniul. Instanța i-a respins cererea, motivând că, prin comportamentul său, Rondon Gamsay a adus atingere valorilor morale și identității naționale ale Gurmandiei, pe care statul are obligația să le protejeze, fiind cel mai îndreptățit să aprecieze ce este moral pentru societatea sa. Gamsay a atacat această decizie la tribunalul local, dar această a doua instanță a refuzat să se pronunțe asupra faptelor, pe motiv că statul Gurmandia nu trebuie să protejeze decât drepturile cetățenilor săi, nu și pe cele ale străinilor. După această decizie, Rondon Gamsay s-a adresat Curții Europene a Drepturilor Omului.

Gurmandia este un stat membru al Uniunii Europene și parte la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. În Gurmandia, drepturile fundamentale sunt protejate prin Constituție, iar Constituția Gurmandiei are o formulare identică cu cea a Constituției României. Moneda Gurmandiei este leul, cu o valoare egală cu cea a monedei omonime din România. Gurmandia răspunde în fața Curții Europene a Drepturilor Omului pentru eventualele încălcări ale drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate sub jurisdicția sa.

Imaginați, fără să vă raportați la dispoziții legale procedurale, dezbaterile orale din fața Curții Europene a Drepturilor Omului dintre reprezentantul domnului Rondon Gamsay, pe de o parte, și reprezentantul Gurmandiei, pe de altă parte, și prezentați, conform indicațiilor cuprinse în Regulamentul Concursului „Argument – Provocări ale dreptului în secolul XXI”, pledoariile acestora.